

Arrigo Frusta

1747. Pian dl'Assieta. La matin-a dël 19 Luj

Èl magior-brigadié Cont ed San Bastian a sàuta ansima a la gran masera, tirà su, ant la neuit, tut arlongh dël pian ed l'Assieta, e a dis: "Messieurs les grenadiers dël Re, guardie dël Casal, guardie dël Forgiatz, ij Fransèis i-j sente? a bato già la charge. Ciamé nen vaire ch'a son: a son tanti, des vòlte pi che noi. E a l'han quatòrdes pess ed canon. E a vniran iv lo dijo mi a ondà sempre pi s-ciasse, pi rabiose. Ma noi an ciamo ij bogianen. E l'ordin a l'e sempre col: sté ferm e risparmié le cartatoce".

Èl magior-brigadié Cont ed San Bastian, drit su la masera dël pian ed l'Assieta, a seguita a di: "Messieurs les grenadiers dël Re, guardie dël Casal, guardie dël Forgiatz, tni bin a ment lòn ch'iv dijo: le cartatoce, ch'i l'ève, a son l'últime; ma, finie, av resto ancora le bajonètte, le cròsse dij fusij e ij ròch e le pere e j'onge. Veteran dla Vràita, dl'Argentera, dl'Orm, scoté lòn ch'iv dijo: Se ij Fransèis a passo, se 'l Gran Serin a casca, èl Piemont a l'e fotù". E ij Fransèis a rivo: quarantamila contra setmila. Pifer e tamborn ai dan drinta 'd pi ch'a peulo. Quatòrdes pess ed canon a sparo a tut andé. E la colòna dël general Arnaud as fa sota. A riva a sent meter: e ij nòstri cito. A riva a cinquanta: e ij nòstri gnente. A tranta a pija èl dèslans: "Urrah! Urrah!"

Èl magior-brigadie Cont ed San Bastian, drit ansima a la masera a comanda: "Feu!"
Prim assàut: finie le munission.
Scond assàut: bajonètte e cròsse dij fusij.
Ters assàut: ròch, pere, lastron.
Quart assàut a la disperà: general cavajer Bellisle e general Arnaud a la testa 'd quatsent ufissiaj: ij nòstri a l'han pi nen né fusij, né bajonètte, né ròch... ai resta mach pi j'onge e ij dent. Anlora, mòrt për mòrt, a sàuto adòss ai nemis, mòrt për mòrt.

E ant la mòrt a treuvo la vitòria.

Antratant a Napoli ij... fratelli d'Italia as pijo alegrament ij pe 'nt èl cul dai caballeros ed Flip quint e 'd Carlo Ters: -Grazia vostra, eccellenza! E a spòrzo l'àutra ciapa.

**Su coragi Piemontèis
còsa steve li sospèis
vilipèis
su, coragi, dèsvieve...
a l'é temp dè vendicheve...**

(Edoardo Ignazio Calvo, da "Campan-a a martel p'ij piemontèis", 1798)